

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej

KOMUNIKAT PRASOWY nr 13/17

Luksemburg, 14 lutego 2017 r.

Opinia 3/15

Traktat z Marrakeszu o dostępie osób niedowidzących do opublikowanych utworów może zostać zawarty samodzielnie przez Unię

Traktat ten bowiem może wpłynąć na wspólne zasady Unii Europejskiej dotyczące ochrony praw autorskich

Traktat z Marrakeszu¹ zobowiązuje umawiające się strony, aby ustanowiły w swoich krajowych przepisach prawnych, że niektóre podmioty (a mianowicie placówki publiczne i organizacje nienastawione na zysk, które zapewniają usługi w zakresie edukacji, szkoleń, czytania adaptacyjnego lub dostępu do informacji) mogą bez upoważnienia podmiotu praw autorskich powielać lub rozpowszechniać kopie opublikowanych utworów w formacie umożliwiającym dostęp osobom niewidomym, niedowidzącym i cierpiącym na inne zaburzenia odczytu druku (zwanym dalej „beneficjentami”). Państwa powinny również ułatwiać transgraniczną wymianę handlową kopii utworów w przystępnym formacie poprzez zezwolenie na niektóre formy wywozu i przywozu tych kopii.

W 2012 r. Rada upoważniła Komisję do wzięcia udziału, w imieniu Unii Europejskiej w negocjacjach, prowadzonych w ramach Światowej Organizacji Własności Intelektualnej (WIPO) dotyczących przyszłego traktatu z Marrakeszu. Traktat ten został przyjęty w dniu 27 czerwca 2013 r. Uznając, że Unia może zawrzeć traktat z Marrakeszu samodzielnie (bez udziału państw członkowskich), Komisja przedstawiła wniosek w sprawie decyzji o zawarciu traktatu, która nie została jednak przyjęta przez Radę. W związku z tym Komisja wystąpiła do Trybunału z wnioskiem o wydanie opinii celem ustalenia, czy traktat z Marrakeszu może zostać zawarty przez Unię samodzielnie, czy też konieczny jest w tym celu udział państw członkowskich. Osiem państw członkowskich, które uznały, że Unia nie posiada kompetencji wyłącznej do zawarcia całego traktatu i że ich udział jest w tym zakresie niezbędny, uczestniczyło w postępowaniu w sprawie wydania opinii².

W swojej dzisiejszej opinii Trybunał zbadał, czy traktat z Marrakeszu wiąże się ze wspólną polityką handlową, która na podstawie traktatu FUE podlega kompetencji wyłącznej Unii. Trybunał stwierdził, że **traktat nie wchodzi w zakres wspólnej polityki handlowej**. Po pierwsze, traktat nie ma bowiem na celu promowania, ułatwiania czy regulowania handlu międzynarodowego kopiami utworów w formacie umożliwiającym dostęp osobom niepełnosprawnym, lecz poprawę sytuacji beneficjentów poprzez ułatwienie im dostępu, za pomocą różnych środków, do opublikowanych utworów. Po drugie, przewidziana przez traktat z Marrakeszu transgraniczna wymiana handlowa kopii utworów w formacie umożliwiającym dostęp osobom niepełnosprawnym nie może być traktowana jak międzynarodowa wymiana handlowa prowadzona przez zwykłe przedsiębiorstwa o celach komercyjnych (wymiana handlowa jest bowiem prowadzona jedynie pomiędzy placówkami publicznymi lub organizacjami nienastawionymi na zysk, na warunkach ściśle określonych w traktacie a wywóz i przywóz jest skierowany wyłącznie do beneficjentów).

¹ Traktat z Marrakeszu o ułatwieniu dostępu do opublikowanych utworów osobom niewidomym, niedowidzącym i cierpiącym na inne zaburzenia odczytu druku.

² Chodzi o Finlandię, Francję, Węgry, Włochy, Litwę, Republikę Czeską, Rumunię i Zjednoczone Królestwo.

Trybunał przypomniał następnie, że **Unia posiada również kompetencję wyłączną w sytuacji, gdy zawarcie umowy międzynarodowej może mieć wpływ na „wspólne zasady” lub zmieniać ich zakres.** Trybunał zbadał zatem, czy jest tak w przypadku traktatu z Marrakeszu.

W tym względzie Trybunał zauważył, że dyrektywa Unii o prawie autorskim³ zezwala państwom członkowskim, które mają taką wolę, na wprowadzenie wyjątków lub ograniczeń w odniesieniu do prawa zwielokrotniania i publicznego udostępniania opublikowanych utworów w przypadku osób niepełnosprawnych. Z tego wynika, że wyjątki lub ograniczenia, przewidziane przez traktat z Marrakeszu, powinny zostać wprowadzone w ramach obszaru zharmonizowanego w drodze dyrektywy. Podobnie jest w przypadku przewidzianych w tym traktacie systemów wywozu i przywozu, o ile mają one na celu zezwolenie na publiczne udostępnienie lub rozpowszechnienie na terytorium umawiającej się strony kopii utworów w formacie umożliwiającym dostęp osobom niepełnosprawnym, opublikowanych w innej umawiającej się stronie bez uzyskania zgody posiadaczy praw autorskich. W tym kontekście Trybunał podkreślił, że o ile państwa członkowskie korzystają na podstawie dyrektywy z możliwości ustanowienia takiego wyjątku lub ograniczenia, o tyle jest to możliwość przyznana przez prawodawcę Unii, która jest ściśle obramowana wymogami prawa Unii.

Trybunał stwierdził również, że w przeciwieństwie do dyrektywy, traktat z Marrakeszu przewiduje obowiązek (a nie zwykłą możliwość) wprowadzenia wyjątku lub ograniczenia na rzecz niektórych grup osób niepełnosprawnych. Trybunał stwierdził zatem, że w następstwie zawarcia traktatu wszystkie państwa członkowskie będą zobowiązane ustanowić wyjątek lub ograniczenie na rzecz osób niepełnosprawnych.

Wynika z tego, że **wszystkie obowiązki wynikające z traktatu z Marrakeszu należą do dziedziny objętej już w dużej mierze „wspólnymi zasadami Unii” i że zawarcie tego traktatu może mieć wpływ na te zasady lub zmienić ich zakres.**

W związku z tym, że zawarcie traktatu z Marrakeszu może mieć wpływ na dyrektywę o prawie autorskim lub zmienić jej zakres, Trybunał stwierdził, że Unia posiada wyłączną kompetencję w tej kwestii i że traktat może zostać zawarty przez Unię samodzielnie, bez udziału państw członkowskich.

UWAGA: Państwo członkowskie, Parlament Europejski, Rada lub Komisja mogą uzyskać opinię Trybunału Sprawiedliwości w sprawie zgodności przewidywanej umowy z traktatami. W przypadku negatywnej opinii Trybunału przewidywana umowa nie może wejść w życie, chyba że nastąpi jej zmiana lub rewizja traktatów.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) opinii znajduje się na stronie internetowej CURIA.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

³ Dyrektywa 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym (Dz.U. 2001, L 167, s. 10 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 17, t. 1, s. 230).